

Hallintotieteiden valintakoe 2021

Mallivastaukset

Tehtävä 4. (max. 6 p.)

Valintakoeteoksen artikkelissa ”Eurooppalaisen oikeusvaltion kehitys, nykytila ja tulevaisuus” esitellään oikeusvaltioperiaatteet, sekä Suomen perustuslakiin kirjatut perusoikeudet.

- (a) Mikä oikeusvaltioperiaate *erityisesti* liittyy valintakokeessa jaetussa aineistossa 1 esille nostettuun *sosiaaliseen kestävyYTEEN*. Perustele lyhyesti vastauksesi. (1,5 p.)
- demokraatiaperiaate TAI kansansuvereniteettiperiaate (0,5 p) (*valintakoeteos s. 9.*)
 - Perustelut, esim. ”artikkeleissa puhutaan osallistumisesta päätöksentekoon, ja demokraati-/kansansuvereniteettiperiaate tarkoittaa kansalaisten vaikuttamismahdollisuuksia” (1 p)
 - jos mainittu demokraati/kansanvalta, muttei periaatteen muodossa -> max 1 p. Tällöin ei ole ollut mahdollista varmistaa, että hakija on perehtynyt valintakoeteoksen artikkeliin, ja on nimenomaan tunnistanut kyseessä olevan *periaatteen*
- (b) Tunnista aineistosta 1 kolme (3) Suomen perustuslakiin kirjattua taloudellista, sosiaalista ja sivistyksellistä oikeutta, jotka liittyvät *sosiaaliseen kestävyYTEEN*. (1,5 p.)
- *Sivistykselliset oikeudet (16 §), oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin (17 §), oikeus työhön ja elinkeinovapaus (18 §), oikeus sosiaaliturvaan (19 §), (0,5 p/kohta = 1,5 p) (valintakoeteos s. 12.)*
 - Jos vastauksessa on lueteltu useampia kuin 3 pyydettyä oikeutta, ja jokin vastaus on väärin -> 0 p.
 - Jos kaikki neljä TSS-oikeutta lueteltu oikein -> 1,5 p
 - Jos oikeuksia ei ole kirjoitettu oikeuksien muotoon siten kuin valintakoeteoksessa, tai muuten osoitettu, että on perehtynyt valintakoeteokseen, vaan nostettu niitä esiin siten kuin tekstissä ilmaistu, (esim. oikeus koulutukseen sivistyksellisenä oikeutena, oikeus perusturvaan tai toimeentulotukeen taloudellisenä oikeutena) -> 0 p.
- (c) Tunnista aineiston perusteella 1, miten tehtävän 4. (a)-kohdassa tunnistamasi oikeusvaltioperiaate käytännössä tukee *sosiaalista kestävyYTEETÄ*. (3 p.)
- *”Sosiaalisesti kestävässä yhteiskunnassa kansalaiset kokevat pystyvänsä vaikuttamaan heitä koskevaan päätöksentekoon.” (1 p.)*
 - *”Se auttaa integroitumaan yhteiskuntaan -- Demokraatiaperiaate varmistaa, että yhteiskunnassa kansalaiset voivat vaikuttaa heitä koskevaan päätöksentekoon. --Kokemus vaikuttamisesta auttaa integroitumaan yhteiskuntaan ja antaa mahdollisuuksia hyvään elämään.” (1 p)*
 - *-- ehkäisee syrjäytymistä. --- Sosiaalisesti kestävässä kunnassa kaikilla kuntalaisilla on mahdollisuus hyvään elämään.” (1 p)*
 - *”Kuntien näkökulmasta sosiaalisessa kestävässä kehityksessä on kuse [sic] kuntalaisten mahdollisuuksista vaikuttaa omaan hyvään elämäänsä kuntayhteisössä.” (1 p)*
 - *”Sosiaalisesti kestävässä kunnassa panostetaan ihmisten osallisuuteen ja ylisukupolvisen huono-osaisuuden ennaltaehkäisyyn.” (1 p)*
 - Voi olla myös muita oikeita vastauksia, jos asianmukaisesti huomioitu (a)-kohdassa annettu periaate, ja vastauksessa hyödynnetty aineistoa.
 - luettelomainen vastaus, jossa ei kytketty vastausta siihen, miten osallistuminen käytännössä tukee sosiaalista kestävyYTEETÄ, esim. ”riittävä toimeentulo, yhdenvertaisuus, tasa-arvo, turvallisuus ja palveluiden sosiaalinen kestävyys.” -> 0,5 p/kohta, max. 1,5 p.
 - Jos vastausta ei ole selkeästi nojattu aineistoon -> 0 p.

- Jos kohdassa (a) ei ole tunnistettu asianmukaista oikeusvaltioperiaatetta tai viitattu osallistumiseen/demokratiaan/kansanvaltaan -> 0 p, vaikka olisi (c)-kohdassa tunnistanut syrjäytymisen ehkäisemisen, integraation, tms., koska tällöin vastausta ei ole kytketty asianmukaiseen oikeusvaltioperiaatteeseen.

Tehtävä 5

A) Määrittele Johanson ym. artikkeliin perustuen julkisen intressin käsite. (2p)

- Julkinen intressi on yksilön intresseistä eroava päätöksentekokriteeri **tai** jaettu käsitys siitä, miten tulisi toimia (1p), jotta yhteinen etu toteutuisi. (1p)

B) Tunnista Johanson ym. artikkelin perusteella kolme (3) hallinnon kehityksen megatrendiä aineistosta 2? Mainitse jokaisesta tunnistamastasi megatrendistä kaksi aineistotekstistä nousevaa kyseistä megatrendiä kuvaavaa piirrettä.

1. Old public administration (OPM) (1p).

- hierarkkiset toimintamallit (0,5)
- virkavaltaisuus (0,5)
- sektoreita korostava siilomainen toiminta (0,5)
- (suunnitelmakulttuuri (0,5))

2. Public Value Management (PVM) (1p).

- Yhteiskehittely, jolla yhdistetään strategiset toimenpiteet paikallisiin tarpeisiin (0,5) tai julkisjohtajan “arvoa luova mielikuviutus”, jossa yhdistetään viraston tehtäviä toimintaympäristön tavoitteiden ja viraston omien kyvykkyyksien kanssa.
- Toimintaympäristön muutosten hyväksyntä **tai** julkisen tuen säilyminen **tai** toiminnan oikeutus (0,5)

3. NPS (New Public Service) (1p).

- Taito rakentaa vaikuttavia osallistumisen/osallisuuden mekanismeja (0,5)
- Yhteiskehittely, jolla yhdistetään strategiset toimenpiteet paikallisiin tarpeisiin **tai** palveluiden tarjoaminen kansalaisille neuvottelemalla erilaisten etu- ja käyttäjäryhmien kanssa (0,5)

4. NPG (New Public Governance) (1p).

- verkostoituminen (0,5)
- kumppanuusajattelu yritysten ja muiden toimijoiden kanssa (0,5)

5. NPA (New Public Administration) 1p

- Vähemmän virkavaltaisen hallinto **tai** hierarkkisista toimintamalleista poisoppiminen (0,5)
- Uusia osallistumisen ja osallisuuden keinojen tarjoaminen (0,5)

En ole hyväksynyt:

NPM (New Public Management)

- **hierarkisista malleista poisoppiminen/byrokratian purkaminen** → vaikka tuotiin yksityisen sektorin johtajuusoppeja julkisjohtamiseen, johtajuus on kuitenkin edelleen aidosti hierarkkista. Toisaalta myös NPM uudistukset pohjautuvat julkisen valinnan teorian lähestymistapaan viranhaltijoiden toimintaan → edistää keskittämistä, koordinoitua ja valvontaa
- **Uusien osallistumisen ja osallisuuden keinojen lisääminen** → valinnanvapauden lisääminen (mistä kansalainen hakee palvelunsa) ei ole osallisuuden ja osallistamisen edistämistä, sillä NPM ei lisännyt demokratiaa siinä mielessä, että kansalaisella olisi enemmän mahdollisuuksia päästä mukaan päätöksentekoon (muuten kuin äänestämällä jaloillaan)
- **Toiminnan ja rakenteiden tehostaminen** → tavallaan, mutta ei leimanomaista vain NPM-uudistuksille. Kaikissa uudistuksissa tavoitellaan jossain määrin toiminnan ja rakenteiden uudistamista/innovatiivisia toimintatapoja ja tehokkaampia tapoja järjestää palveluja

Tehtävä 6 (max. 6 p.)

- (a) Esitä valintakoeteoksessa kuvatut kaksi keskeistä tehtävää asiaa, jotka koskevat kunnan niukkojen voimavarojen tehokasta hallintaa hyvinvoinnin aikaansaamiseksi (vrt. *value for money, VFM*). (2p)
- a. MALLIVASTAUS [Allokointipäätös:] Rajallisten voimavarojen tehokkaan hallinnan tarve kunnissa ja kaupungeissa liittyy siihen, että yksilöiden hyvinvoinnin tarpeita on aina enemmän kuin yhteiskunnalla on keinoja niiden tyydyttämiseen. Kaikkia tarpeita ei pystytä siis koskaan tyydyttämään. [...] Jotta niukoilla voimavaroilla saataisiin aikaan mahdollisimman paljon hyvinvointia, on tehtävä valintoja. *Ensiksi, on tehtävä päätös voimavarojen kohdentamisesta (allokointi). Tavoitteena on kohdentaa ne sellaisille toimialoille (esim. liikenne, sisäinen turvallisuus, sosiaali- ja terveystoimi), joissa ne tuottavat mahdollisimman suuren hyödyn.* (1p)
 - b. MALLIVASTAUS [Tuloksellinen toiminta:] Voimavarat onkin pyrittävä käyttämään tehokkaasti eli siten, että tuloksena on mahdollisimman suuri tarpeentyydytys ja sen seurauksena korkea hyvinvointi. Taloudessa pitäisi pyrkiä maksimoimaan hyvinvointi käytettävissä olevilla resursseilla. Kansainvälisen tutkimuskirjallisuuden kielellä sama ilmaistaan sanomalla, että julkisen talouden toiminnassa pyritään saamaan paras mahdollinen vastike verovaraille (*value for money, VFM*). [...] *Toiseksi, jokaisen toimintayksikön on pyrittävä saamaan aikaan mahdollisimman paljon hyvinvointia saamallaan voimavaroilla, eli niiden on toimittava tuloksellisesti.* (1p)
- (b) Aineistotekstistä on tunnistettavissa kaksi eri teemaa. Mitkä ne ovat? Kumpaan kohdan (a) asiaan kukin teema keskeisemmin liittyy? (2p)
- a. MALLIVASTAUS:
 - i. *Hankintoihin liittyvän osaamisen ja johtamisen teema (0,5) liittyy keskeisimmin [toimintayksikön] tulokselliseen toimintatapaan (0,5).* (1p)
 - ii. *Budjetointiin liittyvä teema (0,5) liittyy keskeisimmin voimavarojen kohdistamisesta (vrt. kohdistamiskriteerit) päättämiseen (0,5).* (1p)
- (c) Poimi ja esitä aineistotekstistä yhteensä neljä esimerkkiä, miten kohdassa (a) käsiteltyjä asioita voidaan soveltaa [tai on sovellettu] kestävyuden edistämiseksi. Voit tiivistää poimintasi omin sanoin, kunhan tiivistys on ymmärrettävissä ja yhdistettävissä aineistotekstiin. (2p)
- a. MALLIVASTAUKSIA (0,5p per kpl):
 - i. *Julkisten hankintojen kautta COVID-19-pandemian jälkeinen yhteiskunnan jälleenrakennus on myös mahdollista sitoa pitkän aikavälin yhteiskunnallisiin tavoitteisiin, kuten ilmastonmuutoksen hillitsemiseen, asettamalla selkeät ympäristötavoitteet ja niitä tukevat kriteerit julkisiin hankintoihin.*

- ii. Suomesta löytyy jo nyt hyviä esimerkkejä julkisista rakennushankkeista, joissa hiilijalanjälki on saatu jopa puolitettua hankkimalla markkinoilla olevia puhtaita ratkaisuja (Alhola ym. 2019).
- iii. Vaikuttavuusperusteisista hankinnoista on saatu lupaavia tuloksia muun muassa maahanmuuttajien kotoutumisen sekä työhyvinvoinnin edistämässä (Sitra 2019; Pehkonen ym. 2019).
- iv. Hankintoihin liittyvään osaamiseen ja johtamiseen sekä vaikuttavuusperustaisiin toimintamalleihin kannattaisi investoida nyt voimallisesti, jotta julkinen raha saadaan edistämään tehokkaasti kestävyyttä ja hyvinvointia.
- v. Julkisten hankintojen ohella myös **budjetoinnilla** on avainrooli kestävän rakennemuutoksen toteuttamisessa, sillä julkisten varojen suuntaamisella on merkittäviä vaikutuksia investointeihin, kannustimiin ja yhteiskunnan kykyyn ylläpitää jo luotuja rakenteita kuten perusturvaa.
- vi. Esimerkiksi ilmastonmuutoksen taltuttamiseen ja luonnon monimuotoisuuden ylläpitoon jaettava määrärahoja voidaan sitoa kansainvälisesti sovittuihin kunnianhimoisiin tavoitteisiin, joiden toteutumista seurataan keskipitkällä aikavälillä.
- vii. Tärkeimmille tavoitteille, ainakin ilmastonmuutoksen hillitsemiselle, luonnonvarojen käytön vähentämiselle ja eriarvoisuuden ehkäisemiselle, tulisi asettaa jokin vuosittainen **määrärahatavoite** suhteessa bruttokansantuotteeseen tai -tuloon (0,7%:n kehitysyhteistyö -tavoitteen tapaan).
- viii. [Myös muista poiminnoista on voinut saada hyvitystä, mikäli ne on perusteltu asianmukaisesti]

Tehtävä 7 perustuu valintakoeteoksen artikkeliin ”Local and regional development thinking and its evolution in Finland” (Markku Sotarauta & Andrew Beer) ja valintakokeessa jaettavaan aineistoon 4.

Tehtävä 7. (max. 6p)

- a. Nimeä viisi Sotarautan ja Beerin artikkelissaan mainitsemista tekijöistä, jotka ovat johtaneet paikkaperustaisen kehittämissäntäytön (place-based development policy) nousuun alueellisen kehittämistyön keskeiseksi periaatteeksi ja toimintatavaksi. (max.2,5p.)

Mallivastaus perustuu teoksen lukuun 8.2.3 (s. 96-99) *Place-based and spatially blind policy*, jossa esitellään paikkaperustaisen kehittämissäntäytön rakentuminen keskeiseksi alueellisen kehittämistyön jäsentymistä ohjaavaksi periaatteeksi.

On osoitettu, että menestyksenkäs kaupunki- ja aluetasoinen kehittämistyö on kansallisen kehityksen oleellinen osa (0,5 p.). Paikkaperustaisen kehittämisen vastakohtana, aluesokean kehittämisen, on sen sijaan havaittu syrjäyttävän monia paikkoja kehitysuralta, mikä on synnyttänyt taloudellista ja poliittista epävarmuutta eri aluetasoilla (0,5 p.). Paikkaperustainen kehittäminen suosii integroitua, sektorikohtaiselle siiloutumiselle vastakkaisia toimintatapoja (0,5 p.) ja rohkaisee kokeiluihin ja monimuotoisuuden suosimiseen (0,5 p.). Yleistä konsensusta siitä, kuinka paikallinen ja alueellinen kehittämissäntäytön pitäisi muotoilla, ei kuitenkaan ole olemassa, vaan oleellista on pystyä yhdistämään alueellisesti sokeat ja paikkaperustaiset toimintatavat. (0,5 p)

- b. Tunnista aineistosta 4 seitsemän ilmiötä tai ilmiöaluetta, jotka kuvaavat paikkaperustaisen kehittämissäntäytön mukaisia tekijöitä ja kehittämissäntäytön sisältöjä. (max.3,5 p.)

Vastauksen on sisällettävä seuraavat paikkaperustaisuutta ja paikkaperustaista kehittämisotetta ilmentävät seikat:

Arjen tosiasiallinen monipaikkaisuus ja vuorovaikutus alueiden välillä. (0,5 p.)

Identifioituminen oman asuinmaakunnan mukaan. (0,5 p.)

Toive koko maan kehittämisestä julkisin toimenpitein. (0,5 p.)

Maan pitäminen asuttuna – asia, johon ainakin toistaiseksi on ollut varaa (0,5 p.)

Yliopistot ja muu tiedon tuotanto alueiden eri toimintojen tukena tai niitä palvelemissa (0,5 p.)

Valtionyhtiöiden pääkonttorit osaamisen ja resurssien luo (0,5 p.)

Menestyvien yrittäjien, muiden arjen onnistujien ja rohkeiden kokeilijoiden huomioiminen ja nostaminen esiin kampanjoin. (0,5 p.)

Mallivastaukset YPAT/Tehtävä 8 (max 4p).

- a) Vihreän infrastruktuurin käsitteen tarkoitus on lisätä ymmärrystä siitä, että ei-inhimillistä luontoa ei tule nähdä vain alustana, jonka päälle perinteinen kaupunkien infrastruktuuri ja rakennukset sijoitetaan, vaan ei-inhimillinen luonto on olennainen osa kaupunkien rakennetta (1p). (Tehtävästä saa 0,5p vastaamalla, että ei-inhimillistä luontoa ei tule nähdä vain rakennusalustana). Max. 1p.
- b) Vihreän infrastruktuurin käsite erotetaan harmaasta infrastruktuurista (0,5p), jolla viitataan esimerkiksi rakennuksiin/teihin/viemäriin (0,5 p). Max 1p.
- c) Kaupunki voi säästää täydennysrakentamisessa viheralueita ja korottaa esimerkiksi mieluummin entisiä rakennuksia (0,5p). Myös kaavoituksessa käytetään uutta työkalua, viherkerrointa (0,5p). Rakentajan on ajateltava myös viheralueita esimerkiksi suunnittelemalla autokannen päälle viherpihan ja rakennuksiin viherkattoja (0,5p). Viherrakentamisella on monenlaisia vaikutuksia: Luontoalueet voivat olla esimerkiksi tärkeitä hulevesien hillitsemisessä (0,5p). Max 2p.